

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) NR 31/2005**przyjęte przez Radę w dniu 18 lipca 2005 r.****w sprawie rozporządzenia (WE) nr .../2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia ... w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Århus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty**

(2005/C 264 E/02)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 175 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Prawodawstwo wspólnotowe w dziedzinie ochrony środowiska ma na celu przyczynienie się, między innymi, do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego oraz ochrony zdrowia ludzkiego.
- (2) Szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego ⁽³⁾ podkreśla znaczenie zapewnienia odpowiednich informacji dotyczących środowiska i skutecznych możliwości udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji mających znaczenie dla środowiska, zwiększając w ten sposób odpowiedzialność i przejrzystość podejmowania decyzji i przyczyniając się do podnoszenia świadomości społecznej oraz wsparcia dla podejmowanych decyzji. Ponadto, podobnie jak poprzednie programy ⁽⁴⁾, zachęca on również do bardziej skutecznego wprowadzania w życie i stosowania przepisów prawnych Wspólnoty w dziedzinie ochrony środowiska, w tym do egzekwowania zasad wspólnotowych i podejmowania działań przeciwko naruszeniom przepisów prawnych Wspólnoty w dziedzinie ochrony środowiska.
- (3) W dniu 25 czerwca 1998 r. Wspólnota podpisała Konwencję Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (dalej zwaną „Konwencją z Århus”). Wspólnota zatwierdziła Konwencję z Århus w dniu 17 lutego 2005 r. Przepisy

prawa wspólnotowego powinny być zgodne z tą Konwencją.

- (4) Wspólnota przyjęła już wiele przepisów prawnych, które podlegają zmianom i przyczyniają się do osiągnięcia celów Konwencji z Århus. Powinny zostać przyjęte przepisy dotyczące stosowania wymogów tej Konwencji do instytucji i organów Wspólnoty.
- (5) Odpowiednim jest uwzględnienie trzech filarów Konwencji z Århus, to znaczy: dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, w jednym akcie prawnym oraz ustanowienie wspólnych przepisów dotyczących celów i definicji. Przyczynia się to do zracjonalizowania przepisów prawnych i do zwiększenia przejrzystości w zakresie środków wykonawczych podejmowanych w odniesieniu do instytucji i organów Wspólnoty.
- (6) Jako ogólną zasadę przyjmuje się, że prawa gwarantowane w ramach trzech filarów Konwencji z Århus przysługują bez dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, narodowość lub miejsce zamieszkania.
- (7) Konwencja z Århus zawiera szeroką definicję władz publicznych, przy czym podstawowa koncepcja zakłada, że w każdym przypadku, gdy władza publiczna jest sprawowana, osoby prywatne i ich organizacje powinny mieć zapewnione prawa. Dlatego konieczne jest, aby instytucje i organy Wspólnoty objęte niniejszym rozporządzeniem zostały zdefiniowane w tak samo szeroki i funkcjonalny sposób. Zgodnie z Konwencją z Århus, instytucje i organy Wspólnoty mogą być wyłączone z zakresu stosowania Konwencji w przypadkach, gdy działają one jako władza sądownicza lub ustawodawcza. Niemniej jednak, ze względu na zachowanie spójności z rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji ⁽⁵⁾, przepisy w sprawie dostępu do informacji dotyczących środowiska powinny mieć zastosowanie do instytucji i organów Wspólnoty działających jako władza ustawodawcza.

⁽¹⁾ Dz.U. C 117 z 30.4.2004, str. 52.⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 31 marca 2004 r. (Dz.U. C 123 E z 29.4.2004, str. 612), wspólne stanowisko Rady z dnia 18 czerwca 2005 r. oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).⁽³⁾ Decyzja nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (Dz.U. L 242 z 10.9.2002, str. 1).⁽⁴⁾ Czwarty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (Dz.U. C 328 z 7.12.1987, str. 1), Piąty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (Dz.U. C 138 z 17.5.1993, str. 1).⁽⁵⁾ Dz.U. L 145 z 31.5.2001, str. 43.

- (8) Definicja informacji dotyczącej środowiska zawarta w niniejszym rozporządzeniu obejmuje informacje dotyczące stanu środowiska, niezależnie od ich formy. Definicja ta, która została dostosowana do definicji przyjętej do celów dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska ⁽¹⁾, jest tej samej treści, co definicja ustanowiona w Konwencji z Århus. Definicja „dokumentu” określona w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001 obejmuje informacje dotyczące środowiska w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.
- (9) Odpowiednie jest, aby niniejsze rozporządzenie zawierało definicję „planów i programów”, biorąc pod uwagę postanowienia Konwencji z Århus, równoległe z podejściem realizowanym w odniesieniu do obowiązków Państw Członkowskich na mocy obowiązującego prawa WE. „Plany i programy mające znaczenie dla środowiska” powinny zostać zdefiniowane w odniesieniu do ich wkładu w osiągnięcie lub ich prawdopodobnego znaczącego wpływu na osiągnięcie celów polityki ochrony środowiska Wspólnoty. Szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego ustanawia cele polityki ochrony środowiska Wspólnoty i działania planowane dla osiągnięcia tych celów na okres dziesięcioletni, poczynając od dnia 22 lipca 2002 r. Pod koniec tego okresu powinien zostać przyjęty kolejny program działań w zakresie środowiska naturalnego.
- (10) Ze względu na to, że prawo ochrony środowiska stale się rozwija, definicja prawa ochrony środowiska powinna odnosić się do celów polityki ochrony środowiska Wspólnoty określonych w Traktacie.
- (11) Powinna istnieć możliwość poddawania indywidualnie adresowanych aktów administracyjnych, które są prawnie wiążące i mają skutki zewnętrzne, wewnętrznej procedurze odwoławczej. Podobnie, zaniechania powinny podlegać tej samej procedurze, w przypadku gdy na mocy prawa ochrony środowiska istnieje obowiązek przyjęcia aktu administracyjnego. Biorąc pod uwagę, że akty przyjmowane przez instytucję lub organ Wspólnoty działający jako władza sądownicza lub ustawodawcza mogą być wyłączone, to samo powinno mieć zastosowanie do innych procedur wyjaśniających, gdy instytucja lub organ Wspólnoty działa jako administracyjny organ odwoławczy zgodnie z postanowieniami Traktatu.
- (12) Konwencja z Århus wzywa do zapewnienia społeczeństwu dostępu do informacji dotyczących środowiska na wniosek albo poprzez aktywne rozpowszechnianie informacji przez władze, których dotyczy Konwencja. Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 ma zastosowanie do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, jak również do agencji i podobnych organów ustanowionych na mocy aktu prawnego Wspólnoty. Rozporządzenie to ustala zasady dla tych instytucji, które w szerokim zakresie są zgodne z zasadami ustanowionymi w Konwencji z Århus. Należy rozszerzyć zastosowanie rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 na wszystkie pozostałe instytucje i organy Wspólnoty.
- (13) W przypadku gdy Konwencja z Århus zawiera postanowienia, które nie są, w całości lub w części, zawarte również w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001, należy je uwzględnić, w szczególności w odniesieniu do gromadzenia i rozpowszechniania informacji dotyczących środowiska.
- (14) Dobra jakość informacji dotyczących środowiska jest niezbędna dla skuteczności prawa do publicznego dostępu do tych informacji. Dlatego też właściwym jest wprowadzenie przepisów zobowiązujących instytucje i organy Wspólnoty do zapewnienia takiej jakości.
- (15) W przypadku gdy rozporządzenie WE nr 1049/2001 przewiduje wyjątki, powinny one mieć zastosowanie, *mutatis mutandis*, do wniosków o dostęp do informacji dotyczących środowiska zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Podstawy odmowy dostępu do informacji dotyczących środowiska powinny podlegać wykładni zawężającej, biorąc pod uwagę interes publiczny, któremu służy ujawnienie, oraz to, czy wnioskowane informacje mają związek z emisjami do środowiska. Termin „interesy handlowe” obejmuje umowy o poufności zawarte przez instytucje lub organy działające jako władze bankowe.
- (16) Na mocy decyzji nr 2119/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 września 1998 r. ustanawiającej sieć nadzoru i kontroli epidemiologicznej chorób zakaźnych we Wspólnocie ⁽²⁾ została już utworzona na poziomie Wspólnoty sieć służąca promowaniu współpracy i koordynacji pomiędzy Państwami Członkowskimi, ze wsparciem ze strony Komisji, w celu usprawnienia zapobiegania i kontroli wielu chorób zakaźnych we Wspólnocie. Decyzja nr 1786/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. ⁽³⁾ przyjmuje program działań wspólnotowych w dziedzinie zdrowia publicznego, który uzupełnia polityki krajowe. Cele niniejszego programu, którymi są podniesienie poziomu informacji i wiedzy na rzecz rozwoju zdrowia publicznego i wzmocnienie potencjału szybkiego i skoordynowanego reagowania na zagrożenia dla zdrowia, stanowiące elementy powołanego programu, są w pełni zgodne z wymogami Konwencji z Århus. Dlatego też niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie bez uszczerbku dla decyzji nr 2119/98/WE i decyzji nr 1786/2002/WE.

⁽¹⁾ Dz.U. L 41 z 14.2.2003, str. 26.

⁽²⁾ Dz.U. L 268 z 3.10.1998, str. 1. Decyzja ostatnio zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽³⁾ Dz.U. L 271 z 9.10.2002, str. 1. Decyzja zmieniona decyzją nr 786/2004/WE (Dz.U. L 138 z 30.4.2004, str. 7).

(17) Konwencja z Århus wymaga, by Strony wprowadziły postanowienia pozwalające społeczeństwu uczestniczyć w przygotowywaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska. Postanowienia takie mają zawierać uzasadnione ramy czasowe dla informowania społeczeństwa o danym procesie decyzyjnym mającym znaczenie dla środowiska. Udział społeczeństwa, aby mógł być skuteczny, ma mieć miejsce na wczesnym etapie, gdy wszystkie opcje są otwarte. Przy ustanawianiu przepisów dotyczących udziału społeczeństwa, instytucje i organy Wspólnoty powinny określić zakres podmiotowy społeczeństwa mogącego brać udział.

(18) Artykuł 9 ust. 3 Konwencji z Århus zapewnia dostęp do procedur sądowych lub innych procedur odwoławczych umożliwiających kwestionowanie działań i zaniechań osób prywatnych i władz publicznych naruszających przepisy prawa ochrony środowiska. Przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości powinny być zgodne z Traktatem. W tym kontekście właściwe jest, aby niniejsze rozporządzenie dotyczyło jedynie działań i zaniechań władz publicznych.

(19) W celu zapewnienia odpowiednich i skutecznych środków odwoławczych, w tym środków dostępnych przed Trybunałem Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Traktatu, właściwe jest, aby działania instytucji lub organu Wspólnoty, który wydał akt podlegający odwołaniu lub który, w przypadku zarzutu zaniechania administracyjnego, zaniechał działania, miał możliwość ponownego rozważenia swojej wcześniejszej decyzji lub podjęcia działania w przypadku zaniechania.

(20) Organizacje pozarządowe działające w dziedzinie ochrony środowiska, które spełniają pewne kryteria, w szczególności w celu zapewnienia, że są one organizacjami niezależnymi, których podstawowym celem jest promowanie ochrony środowiska, powinny być upoważnione do żądania wszczęcia wewnętrznej procedury odwoławczej na poziomie Wspólnoty w stosunku do przyjętych aktów lub zaniechań w zakresie prawa ochrony środowiska przez instytucję lub organ Wspólnoty, w celu ponownego rozważenia takiego aktu lub zaniechania przez taką instytucję lub organ Wspólnoty.

(21) W przypadkach gdy wcześniejsze wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej były bezskuteczne, zainteresowana organizacja pozarządowa powinna mieć możliwość wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Traktatu.

(22) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi na mocy art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej i ustanowionymi w Karcie

Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w jej art. 37,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Cel

1. Celem niniejszego rozporządzenia jest przyczynienie się do realizacji zobowiązań wynikających z Konwencji EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, zwaną dalej „Konwencją z Århus”, poprzez ustanowienie przepisów określających zastosowanie postanowień Konwencji do instytucji i organów Wspólnoty, w szczególności poprzez:

- zagwarantowanie prawa dostępu do informacji dotyczących środowiska, otrzymanych lub udzielonych przez instytucje lub organy Wspólnoty i znajdujących się w ich posiadaniu, oraz określenie podstawowych warunków i praktycznych rozwiązań dla korzystania z tego prawa;
- zapewnienie, że informacje dotyczące środowiska są sukcesywnie udostępniane i rozpowszechniane w społeczeństwie w celu osiągnięcia ich możliwie najszerszej systematycznej dostępności i rozpowszechnienia. W tym celu promuje się wykorzystanie w szczególności telekomunikacji informacyjnej lub technologii elektronicznej, jeżeli są one dostępne;
- zapewnienie udziału społeczeństwa w odniesieniu do planów i programów odnoszących się do środowiska;
- zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska na poziomie wspólnotowym na warunkach ustanowionych niniejszym rozporządzeniem.

2. Stosując przepisy niniejszego rozporządzenia, instytucje i organy Wspólnoty dokładają starań w celu udzielenia społeczeństwu wsparcia i udzielenia mu wskazówek w odniesieniu do dostępu do informacji, udziału w procesie podejmowania decyzji i dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia:

- „wnioskodawca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, występującą z wnioskiem o udostępnienie informacji dotyczących środowiska;

- b) „społeczeństwo” oznacza jedną lub więcej osób fizycznych lub prawnych oraz stowarzyszenia, organizacje lub grupy takich osób;
- c) „instytucja lub organ Wspólnoty” oznacza każdą instytucję publiczną, organ, urząd lub agencję ustanowioną przez lub na podstawie Traktatu, z wyjątkiem przypadków gdy działają one jako władza sędziowska lub ustawodawcza. Jednakże przepisy tytułu II mają zastosowanie do instytucji lub organów Wspólnoty działających jako władza ustawodawcza.
- d) „informacja dotycząca środowiska” oznacza informację w formie pisemnej, wizualnej, dźwiękowej, elektronicznej lub innej formie materialnej, dotyczące:
- stanu elementów środowiska, takich jak powietrze i atmosfera, woda, gleba, powierzchnia ziemi, krajobraz oraz stanu obszarów naturalnych, włączając w to bagna, obszary nadmorskie i morskie, biologiczną różnorodność i jej składniki, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane, oraz wzajemnych oddziaływań pomiędzy tymi elementami;
 - czynników, takich jak substancje, energia, hałas, promieniowanie lub odpady, włączając w to odpady radioaktywne, emisje, zrzuty i inne rodzaje zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, które wpływają lub mogą wpływać na elementy środowiska, o których mowa w pkt i);
 - środków (łącznie ze środkami administracyjnymi), takich jak polityki, przepisy prawne, plany, programy, porozumienia w sprawie ochrony środowiska, oraz działań wpływających lub mogących wpłynąć na elementy i czynniki, o których mowa w pkt i) i ii), jak również środków i działań, które mają na celu ochronę tych elementów;
 - raportów na temat realizacji przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska;
 - analiz kosztów i korzyści oraz innych analiz gospodarczych i założeń wykorzystanych w ramach środków i działań, o których mowa w pkt iii); oraz
 - stanu ludzkiego zdrowia i bezpieczeństwa, łącznie z, gdzie właściwe, skażeniem łańcucha pokarmowego, warunkami życia człowieka, obiektami kultury i budowlami w stopniu, w jakim oddziałują na nie lub mogą oddziaływać: stan elementów środowiska, o których mowa w pkt i) lub, poprzez te elementy, czynniki i środki, o których mowa w pkt ii) oraz iii);
- e) „plany i programy mające znaczenie dla środowiska” oznaczają plany i programy, które:
- podlegają przygotowaniu i, w stosownych przypadkach, przyjęciu przez instytucję lub organ Wspólnoty;
 - są wymagane zgodnie z przepisami ustawodawczymi, regulacyjnymi lub administracyjnymi; oraz
 - przyczyniają się do, lub mogą mieć znaczący wpływ na ich osiągnięcie, celów polityki ochrony środowiska Wspólnoty, takich jak cele ustanowione w Szóstym wspólnotowym programie działań w zakresie środowiska naturalnego lub w kolejnych ogólnych programach działań w zakresie środowiska naturalnego.
- Za plany i programy mające znaczenie dla środowiska uznaje się także ogólne programy działań w zakresie środowiska naturalnego.
- Niniejsza definicja nie obejmuje planów i programów finansowych, bankowych lub budżetowych, to znaczy planów i programów ustanawiających sposób, w jaki określone projekty lub działania powinny być finansowane lub odnoszących się do wnioskowanych rocznych budżetów, wewnętrznych programów pracy instytucji lub organu Wspólnoty lub planów na wypadek awarii i programów mających za swój jedyny cel obronę cywilną;
- f) „prawo ochrony środowiska” oznacza przepisy prawne Wspólnoty, które bez względu na podstawę prawną przyczyniają się do realizacji celów polityki Wspólnoty w dziedzinie środowiska naturalnego określonych w Traktacie: zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, ochrony zdrowia ludzkiego, ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych oraz promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego;
- g) „akt administracyjny” oznacza każdy indywidualnie adresowany środek podejmowany w zakresie prawa ochrony środowiska przez instytucję lub organ Wspólnoty oraz mający prawnie wiążący charakter i skutek zewnętrzny;
- h) „zaniechanie administracyjne” oznacza zaniechanie przyjęcia aktu administracyjnego w rozumieniu lit. g) przez instytucję lub organ Wspólnoty.
2. Akty administracyjne i zaniechania administracyjne nie obejmują środków lub zaniechań instytucji lub organów Wspólnoty działających jako administracyjny organ odwoławczy, w ramach na przykład:
- artykułów 81, 82, 86 i 87 Traktatu (reguły konkurencji);
 - artykułów 226 i 228 Traktatu (postępowanie w sprawie naruszenia Traktatu);
 - artykułu 195 Traktatu (postępowanie prowadzone przez Rzecznika Praw Obywatelskich);
 - artykułu 280 Traktatu (postępowanie prowadzone przez OLAF).

TYTUŁ II

DOSTĘP DO INFORMACJI DOTYCZĄCYCH ŚRODOWISKA

Artykuł 3

Zastosowanie rozporządzenia (WE) nr 1049/2001

Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 ma zastosowanie do wszelkich wniosków złożonych przez wnioskodawcę o uzyskanie dostępu do informacji dotyczących środowiska, będących w posiadaniu instytucji lub organów Wspólnoty, bez dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, narodowość lub miejsce zamieszkania, a w przypadku osób prawnych — bez dyskryminacji ze względu na zarejestrowaną siedzibę lub faktyczne główne miejsce prowadzenia działalności.

Do celów niniejszego rozporządzenia, termin „instytucja” w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001 należy rozumieć jako „instytucja lub organ Wspólnoty”.

Artykuł 4

Gromadzenie i rozpowszechnianie informacji dotyczących środowiska

1. Instytucje i organy Wspólnoty porządkują informacje dotyczące środowiska, które mają znaczenie dla ich funkcji i które są w ich posiadaniu w celu ich aktywnego i systematycznego rozpowszechniania w społeczeństwie, w szczególności za pomocą telekomunikacji informatycznej lub technologii elektronicznej zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001. Zapewniają one sukcesywne udostępnianie informacji dotyczących środowiska przy wykorzystaniu elektronicznych baz danych, które są łatwo dostępne dla społeczeństwa poprzez publiczne sieci telekomunikacyjne. W tym celu powinny one zapisać znajdujące się w ich posiadaniu informacje dotyczące środowiska w bazach danych i wyposażać je w wyszukiwarki i inne formy oprogramowania mające na celu umożliwienie społeczeństwu znalezienie potrzebnych informacji.

Informacje udostępniane przy wykorzystaniu telekomunikacji informatycznej lub innej technologii elektronicznej nie muszą obejmować informacji zgromadzonych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, chyba że są one już dostępne w formie elektronicznej.

Instytucje i organy Wspólnoty dokładają wszelkich uzasadnionych starań w celu utrzymywania informacji dotyczących środowiska znajdujących się w ich posiadaniu w formach lub formatach, które mogą być łatwo powielane i dostępne z wykorzystaniem telekomunikacji informatycznej lub innych nośników elektronicznych.

2. Informacje dotyczące środowiska, które mają być udostępniane i rozpowszechniane, są odpowiednio aktualizowane. Obok dokumentów, wyszczególnionych w art. 12 ust. 2 i 3 oraz w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001, bazy danych lub rejestry zawierają:

a) teksty międzynarodowych traktatów, konwencji lub umów oraz wspólnotowych przepisów prawnych, które dotyczą środowiska lub się do niego odnoszą, oraz polityki, plany i programy odnoszące się do środowiska;

b) raporty dotyczące postępów we wdrażaniu postanowień, o których mowa w lit. a), jeżeli są one opracowane lub przechowywane w formie elektronicznej przez instytucje lub organy Wspólnoty;

c) raporty dotyczące stanu środowiska, o których mowa w ust. 4;

d) dane lub podsumowania danych pochodzących z monitorowania działalności, która wpływa lub może mieć wpływ na środowisko;

e) zezwolenia mające znaczny wpływ na środowisko oraz porozumienia dotyczące środowiska lub informacje na temat miejsca, gdzie można wnioskować o takie informacje lub uzyskać do nich dostęp;

f) raporty z badań wpływu na środowisko oraz oceny ryzyka dotyczące elementów środowiska lub informacje na temat miejsca, gdzie można wnioskować o takie informacje lub uzyskać do nich dostęp;

3. W odpowiednich przypadkach instytucje i organy Wspólnoty mogą spełnić wymogi ust. 1 i 2, tworząc odnośniki do stron internetowych, na których znajdują się odpowiednie informacje.

4. Komisja zapewnia publikowanie i rozpowszechnianie w regularnych odstępach czasu nieprzekraczających czterech lat sprawozdania o stanie środowiska zawierającego informację na temat jakości środowiska i jego obciążeń.

Artykuł 5

Jakość informacji dotyczących środowiska

1. W ramach swoich kompetencji, instytucje i organy Wspólnoty zapewniają, że zbierane przez nie informacje są aktualne, dokładne i porównywalne.

2. Instytucje i organy Wspólnoty informują wnioskodawcę, na wniosek, o miejscu, w którym mogą być uzyskane, jeżeli są dostępne, informacje na temat procedur pomiarowych, w tym metod analiz, poboru i przygotowywania próbek, wykorzystanych przy zbieraniu informacji. Alternatywnie, mogą one odesłać wnioskodawcę do standardowych procedur, które zostały wykorzystane.

Artykuł 6

Zastosowanie wyjątków dotyczących wniosków o udzielenie informacji dotyczących środowiska

1. W odniesieniu do art. 4 ust. 2 tiret pierwsze rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 uznaje się, że nadrzędny interes publiczny nakazujący ujawnienie informacji istnieje w przypadku, gdy wnioskowane informacje dotyczą emisji do środowiska. W odniesieniu do wyjątków określonych w art. 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001, fakt, że wnioskowane informacje dotyczą emisji do środowiska jest w szczególności brany pod uwagę przy dokonywaniu oceny istnienia nadrzędnego interesu publicznego nakazującego ujawnienie informacji.

2. Poza wyjątkami określonymi w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001, instytucje i organy Wspólnoty mogą odmówić dostępu do informacji dotyczących środowiska, w przypadku gdy ujawnienie informacji mogłoby mieć negatywny wpływ na ochronę środowiska, którego dotyczą informacje, takiego jak miejsca lęgowe rzadkich gatunków.

3. W przypadku gdy instytucja lub organ Wspólnoty posiada informacje dotyczące środowiska pochodzące od Państwa Członkowskiego, konsultuje się z tym Państwem Członkowskim i stosuje wszelkie odpowiednie wyjątki na mocy prawa wspólnotowego. Zainteresowana instytucja lub organ ujawnia informacje, jeżeli żaden z wyjątków nie ma zastosowania.

Artykuł 7

Wnioski o uzyskanie dostępu do informacji, które nie są w posiadaniu instytucji lub organu Wspólnoty

W przypadku gdy instytucja lub organ Wspólnoty otrzymuje wnioski o uzyskanie dostępu do informacji dotyczących środowiska i w przypadku gdy informacje te nie znajdują się w posiadaniu tej instytucji lub organu Wspólnoty, informuje ona wnioskodawcę, najszybciej, jak jest to możliwe, o instytucji lub organie Wspólnoty lub o organie władzy publicznej w rozumieniu dyrektywy 2003/4/WE, do których, zgodnie z jej wiedzą, można się zwrócić o udzielenie wnioskowanych informacji lub przekazuje wniosek odpowiedniej instytucji lub organowi Wspólnoty lub odpowiedniego organu władzy publicznej i informuje o tym wnioskodawcę.

Artykuł 8

Współpraca

W przypadku bezpośredniego zagrożenia zdrowia ludzkiego lub środowiska, bez względu na to, czy jest ono spowodowane działalnością człowieka czy przyczynami naturalnymi, na wniosek organu władzy publicznej w rozumieniu dyrektywy 2003/4/WE, instytucje i organy Wspólnoty współpracują z tymi organami władzy publicznej i udzielają im wsparcia w celu umożliwienia im natychmiastowego i bezzwłocznego rozpowszechnienia w społeczeństwie, które mogłoby zostać tym dotknięte, wszelkich informacji dotyczących środowiska, które mogłyby umożliwić mu podjęcie środków w celu zapobieżenia lub zmniejszenia szkód wynikających z tego zagrożenia w zakresie, w jakim informacje te są w posiadaniu lub są przechowywane w imieniu instytucji i organów Wspólnoty i/lub organów władzy publicznej.

Ustęp pierwszy stosuje się bez uszczerbku dla szczególnych zobowiązań ustanowionych przepisami prawnymi Wspólnoty, w szczególności decyzją nr 2119/98/WE i decyzją nr 1786/2002/WE.

TYTUŁ III

UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W ODNIESIENIU DO PLANÓW I PROGRAMÓW MAJĄCYCH ZNACZENIE DLA ŚRODOWISKA

Artykuł 9

1. Z wykorzystaniem właściwych praktycznych i/lub innych postanowień, instytucje i organy Wspólnoty zapewniają wczesne i skuteczne możliwości udziału społeczeństwa w trakcie przygotowywania, modyfikowania lub dokonywania przeglądu planów lub programów mających znaczenie dla

środowiska, gdy wszystkie opcje są jeszcze otwarte. W szczególności, w przypadkach gdy Komisja opracowuje wniosek dotyczący takiego planu lub programu, który zostaje przedstawiony innej instytucji lub organowi Wspólnoty w celu podjęcia decyzji, zapewnia ona udział społeczeństwa na tym etapie przygotowawczym.

2. Instytucje i organy Wspólnoty określają zakres podmiotowy społeczeństwa, na które plan lub program ma, lub prawdopodobnie może mieć, wpływ lub które jest zainteresowane planem lub programem, o którym mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę cele niniejszego rozporządzenia.

3. Instytucje i organy Wspólnoty zapewniają, aby społeczeństwo, o którym mowa w ust. 2, było informowane za pomocą obwieszczeń publicznych lub innych odpowiednich środków, takich jak media elektroniczne, tam, gdzie są one dostępne, na temat:

- a) projektu wniosku, jeżeli jest dostępny;
- b) informacji dotyczących środowiska lub ocenie środowiskowej mających związek z przygotowywanym planem lub programem, jeżeli są dostępne; oraz
- c) praktycznych rozwiązań dotyczących udziału, w tym:
 - i) jednostki administracyjnej, od której można uzyskać odpowiednie informacje;
 - ii) jednostki administracyjnej, której można przedstawiać uwagi, opinie lub pytania; oraz
 - iii) uzasadnionych ram czasowych dających wystarczający czas na poinformowanie społeczeństwa oraz przygotowanie i skuteczny udział w procesie podejmowania decyzji dotyczących środowiska.

4. Należy ustanowić termin do otrzymywania uwag, wynoszący co najmniej cztery tygodnie. Tam, gdzie organizowane są spotkania lub rozprawy, należy o nich zawiadomić z co najmniej czterotygodniowym wyprzedzeniem. Terminy mogą być skracane w pilnych przypadkach lub gdy społeczeństwo miało już wcześniej możliwość przedstawienia uwag na temat danego planu lub programu.

TYTUŁ IV

WEWNĘTRZNA PROCEDURA ODWOŁAWCZA I DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Artykuł 10

Wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej dotyczącej aktów administracyjnych

1. Każda organizacja pozarządowa, która spełnia kryteria określone w art. 11, jest upoważniona do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej do instytucji lub organu Wspólnoty, które przyjęły akt zgodnie z prawem ochrony środowiska, lub w przypadku zarzutu zaniechania administracyjnego, które powinny być przyjęte taki akt.

Wniosek taki musi być sporządzony na piśmie w terminie nieprzekraczającym czterech tygodni od daty przyjęcia aktu administracyjnego, powiadomienia o nim lub jego opublikowania, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza, lub — w przypadku zarzutu zaniechania — czterech tygodni od daty, kiedy taki akt administracyjny był wymagany. Wniosek powinien wskazywać podstawy odwołania.

2. Instytucja lub organ Wspólnoty, o których mowa w ust. 1, rozpoznaje każdy taki wniosek, chyba że jest on oczywiście bezzasadny. Instytucja lub organ Wspólnoty udziela zawierającej uzasadnienie odpowiedzi na piśmie tak szybko, jak to możliwe, lecz nie później niż w terminie dwunastu tygodni od daty otrzymania wniosku.

3. W przypadku gdy instytucja lub organ Wspólnoty, pomimo zachowania należytej staranności, nie są w stanie podjąć działania zgodnie z ust. 2, informują one organizację pozarządową, która złożyła taki wniosek, tak szybko, jak to możliwe, jednak nie później niż w terminie określonym w ust. 2, o powodach braku działania oraz o tym, kiedy zamierza je podjąć.

W każdym przypadku instytucja lub organ Wspólnoty działa w terminie osiemnastu tygodni od daty otrzymania wniosku.

Artykuł 11

Kryteria uprawnienia na poziomie wspólnotowym

1. Organizacja pozarządowa jest uprawniona do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z art. 10, pod warunkiem że:

- a) jest niezależną osobą prawną o celu niezarobkowym zgodnie z prawem krajowym lub praktyką danego Państwa Członkowskiego;
- b) podstawowym określonym celem jej działalności jest promowanie ochrony środowiska w kontekście prawa ochrony środowiska;
- c) istnieje dłużej niż dwa lata i aktywnie realizuje cel, o którym mowa w lit. b);
- d) jej cele lub działalność obejmują sprawę będącą przedmiotem wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej;

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

...

Przewodniczący

2. Komisja przyjmuje przepisy, które są niezbędne do zapewnienia przejrzystości i spójności stosowania kryteriów wymienionych w ust. 1.

Artykuł 12

Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości

1. Organizacja pozarządowa, która złożyła wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z art. 10, może wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z właściwymi postanowieniami Traktatu.

2. W przypadku gdy instytucja lub organ Wspólnoty nie podejmuje działania zgodnie z art. 10 ust. 2 lub 3, organizacja pozarządowa może wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z właściwymi postanowieniami Traktatu.

TYTUŁ V

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 13

Środki wykonawcze

Tam, gdzie jest to konieczne, instytucja lub organ Wspólnoty dostosowuje swój regulamin wewnętrzny do przepisów niniejszego rozporządzenia. Takie dostosowania wchodzi w życie z dniem ... (*).

Artykuł 14

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia (**).

W imieniu Rady

...

Przewodniczący

(*) ...
(**) ...

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

Komisja przyjęła swój wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zastosowania do instytucji i organów WE przepisów Konwencji z Århus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w dniu 28 października 2003 r.

Parlament Europejski przyjął opinię w pierwszym czytaniu na sesji odbywającej się w dniach 29 marca — 1 kwietnia 2004 r.

Komitet Społeczno-Ekonomiczny przyjął swoją opinię w dniu 29 kwietnia 2004 r. ⁽¹⁾

Rada przyjęła swoje wspólne stanowisko w dniu 18 lipca 2005 r.

II. CEL

Wnioskowane rozporządzenie ma na celu zastosowanie przepisów Konwencji z Århus do instytucji i organów Wspólnoty poprzez wprowadzenie ramowych wymogów dotyczących dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska na szczeblu Wspólnoty. W ten sposób przyczynia się ono do osiągnięcia celów wspólnotowej polityki ochrony środowiska zarysowanej w art. 174 ust. 1 Traktatu WE. Ponadto przyjęcie niniejszego wniosku dotyczącego rozporządzenia ukazałoby na szczeblu światowym, że Wspólnota Europejska jest zdecydowana działać odpowiedzialnie w sprawach dotyczących ochrony środowiska.

III. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

1. Uwagi ogólne

We wspólnym stanowisku uwzględniono pewną liczbę poprawek Parlamentu Europejskiego zgłoszonych w pierwszym czytaniu, czy to w brzmieniu dosłownym, częściowo czy co do istoty. W szczególności wyjaśniono i rozbudowano wymogi proceduralne, które muszą spełnić instytucje i organy Wspólnoty odnośnie do informowania społeczeństwa oraz udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji. W odniesieniu do dostępu do sprawiedliwości, uproszczono kryteria kwalifikowalności dotyczące złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej. Od kwalifikujących się podmiotów (obecnie zdefiniowanych jako organizacje pozarządowe spełniające odnośne kryteria) nie wymaga się już aktywności na szczeblu Wspólnoty jako takim, lecz wszelkie wnioski muszą odnosić się do zagadnień na szczeblu Wspólnoty, tj. spójnych z definicją prawa ochrony środowiska zawartą w art. 2 lit f).

Jednakże wspólne stanowisko nie odzwierciedla pozostałych poprawek, gdyż Rada uzgodniła, że są one niepotrzebne lub niepożądane, lub że przepisy zawarte w pierwotnym wniosku Komisji zostały usunięte lub gruntownie przeredagowane.

We wspólnym stanowisku uwzględnia się również poprawki inne niż przewidziane w opinii Parlamentu Europejskiego zgłoszone w pierwszym czytaniu. Ponadto wprowadzono pewną ilość poprawek redakcyjnych mających na celu wyjaśnienie tekstu lub zapewnienie ogólnej spójności rozporządzenia.

2. Uwagi szczegółowe

W szczególności Rada uzgodniła, co następuje:

- **poprawki 39, 40 i 41** były nie do przyjęcia, gdyż zrównoważony rozwój nie wchodzi w zakres Konwencji i nie jest zgodny z art. 174 Traktatu WE odnośnie do celów polityki ochrony środowiska,

⁽¹⁾ Dz.U. C 117 z 30.4.2004, str. 52.

- sformułowanie motywu 7 objęło treść **poprawki 1**,
- **poprawka 56** mogła spowodować stworzenie trybu stosowania wyjątków nakładającego się na już istniejący: rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 zapewnia wystarczające ramy dla zapewnienia zgodności z Konwencją,
- **poprawki 3, 7 i 10** wychodziły poza wymogi Konwencji z Århus, a co za tym idzie, były zbędne dla zapewnienia zgodności,
- **poprawka 5** nie była związana z żadnym szczegółowym przepisem zawartym w rozporządzeniu; troska o usprawnienie procedur została uwzględniona w szczególności w art. 10–12 wspólnego stanowiska,
- **poprawki 8 i 44** nie miały już znaczenia, gdyż pojęcie „kwalifikującego się podmiotu” zostało z tekstu usunięte,
- **poprawka 9** była nie do przyjęcia, ponieważ definicja „informacji o środowisku”, która została zawarta we wspólnym stanowisku, została przejęta z dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska,
- **poprawka 16** wychodziła poza przepisy dotyczące rozpowszechniania informacji zawarte w dyrektywie 2003/4/WE i spowodowałyby niepotrzebne obciążenie administracyjne,
- **poprawki 17 i 19** powtarzały przepisy jasno wyrażone w rozporządzeniu (WE) nr 1049/2001,
- **poprawki 21, 22 i 23** wydawały się zbyt normatywne: należy pozostawić instytucjom i organom możliwość decydowania o sposobie, w jaki chcą uwzględnić wyniki udziału społeczeństwa na podstawie ogólnych zasad ustanowionych rozporządzeniem,
- **poprawka 25** nie mogła zostać przyjęta, ponieważ mogła spowodować znaczne spowolnienie procedur,
- **poprawki 30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 i 53** były nie do przyjęcia, jako że Konwencja z Århus pozostawia Stronom określenie uregulowań dotyczących przyznawania dostępu do sprawiedliwości. Poza ograniczeniem pojęcia „kwalifikującego się podmiotu” do organizacji pozarządowych spełniających szereg wymagań, wspólne stanowisko skrupulatnie trzyma się przepisów zawartych w art. 230 ust. 4 i art. 232 ust. 3 Traktatu WE, które wystarczają do zapewnienia zgodności,
- **poprawka 51** była zbędna, ponieważ sposoby dostępu do rzecznika praw obywatelskich, o których mowa w art. 195 Traktatu WE, są wystarczające dla zapewnienia zgodności z Konwencją i dlatego nie należy ich zmieniać,
- niektóre elementy **poprawek 33, 35 i 58** zostały poddane dyskusji. Jednak włączenie odniesienia do zrównoważonego rozwoju uznano za nieodpowiednie w obecnym kontekście, mając na względzie definicję prawa ochrony środowiska, jak wyjaśniono powyżej w związku z poprawkami 39, 40 i 41. Ponadto wspólne stanowisko gwarantuje, że kryteria uprawnienia do złożenia wniosku (obecnie art. 11) unikają niejasności prawnych,
- **poprawka 36** straciła znaczenie, jako że odpowiadający jej artykuł (art. 13 w pierwotnym wniosku) został usunięty, a były art. 12 (obecnie art. 11) został przeredagowany,
- **poprawki 37 i 38** powinny zostać odrzucone, gdyż nie wszystkie instytucje i organy Wspólnoty będą musiały automatycznie dostosować swoje regulaminy. O ile zajdzie potrzeba takiego dostosowania, należy, o ile to konieczne, zapewnić wystarczający czas na jego przeprowadzenie i, w konsekwencji, zastosowanie nowego rozporządzenia.

IV. KONKLUZJA

Rada jest przekonana, że wspólne stanowisko przedstawia zrównoważony pakiet środków, które przyczynią się do osiągnięcia celów wspólnotowej polityki ochrony środowiska zarysowanej w art. 174 ust. 1 Traktatu WE, zapewniając zarazem zgodność z wymogami Konwencji z Århus oraz z odpowiednim istniejącym już prawodawstwem, w szczególności z rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001, bez generowania zbędnych kosztów.

Rada oczekuje konstruktywnej dyskusji z Parlamentem Europejskim w celu szybkiego przyjęcia rozporządzenia.
